

Comunicar-se, tot un art

Ramon Sangles i Moles,
Comunicar-se, tot un art,
Edicions SPD,
Barcelona 2010.

Tal com el mateix autor manifesta en l'obertura del llibre *Comunicar-se, tot un art*, es proposa de fer un treball que, prioritàriament, sigui útil al lector: «Tant com he pogut, m'he esforçat per evitar la teoria i oferir amb llenguatge planer solucions pràctiques i a l'abast de tothom. Ben mirat, el meu principal objectiu és el d'obrir camí perquè els lectors entrin en la dinàmica de l'art comunicatiu i

descobreixin la potència de la paraula i el valor del llenguatge dels signes.»

Aquest art comunicatiu, plantejat com un repte de la màxima actualitat i importància, i examinat des de la realitat més immediata, ens és presentat d'una manera planera i harmoniosa a partir de les quatre habilitats comunicatives bàsiques: «Saber escoltar», «Saber parlar», «Saber llegir» i «Saber escriure». Cadascun d'aquests apartats es divideix en un seguit de subapartats on es desenvolupa el tema d'una manera diversa, multilateral, sempre planera, i amb la veu clara, decidida, compromesa, d'un autor que sap que escriu per a un públic molt ampli però concret; un públic que massa sovint no ha tingut un accés mínimament regular a l'aprenentatge de la seva pròpia llengua i de les seves possibilitats comunicatives, i que constantment es veu envaït per una multitud de missatges confusioners, si no manipuladors. Per això l'autor no es limita a la simple i pura descripció del fet comunicatiu com a fenomen social, sinó que aquest fet comunicatiu ens és presentat en un temps —el de la globalització, el de l'explosió tecnològica, el de la desaparició de moltes llengües amenaçades— i en un país, que és el nostre, amb tot el que aquest fet

comporta, tant pel que fa a grans deses com a servituds.

No és d'estranyar, doncs, que l'autor ens ofereixi la seva visió rica i matisada del fet lingüístic, amb els seus valors i judicis de valor, amb la importància que pot tenir una bona dosi d'autoestima en el procés comunicatiu i d'actitud positiva. Però, al costat d'aquestes consideracions de caire més ideològic, no hi manca mai l'enfocament pragmàtic, pensat per a donar respostes als reptes actuals, amb abundants observacions, informacions i consells de bones pràctiques sobre els problemes comunicatius i lingüístics, sobre la importància de les noves eines de comunicació, com ara els telèfons mòbils i tot l'entramat informàtic.

Per tot plegat, em sembla que el llibre cobrirà un buit important en el terreny d'ajudar i ensenyar la gent a comunicar-se. És veritat que aquest tema ha estat molt estudiat i difós, però massa sovint —si més no a casa nostra— des d'un punt de vista molt acadèmic, estrictament científic i en general bastant elitista, inaccessible per a molta gent. Per això dic que aquest volum cobrirà un buit importantíssim, perquè destaca per la senzillesa, la claredat i el to pedagògic, gairebé moralitzant, amb què s'exposa la im-

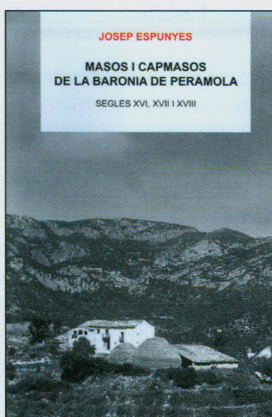
portància i la necessitat de ser capaços de transmetre'ns informació i de comunicar-nos d'una manera bella i ordenada, digna; i es posen a l'abast del lector les idees, les eines i els recursos per a dur-ho a terme.

Cal dir també que aquest llibre, a més d'útil i planer, es fa molt llegidor. Enganxa fins al punt que el lector va incorporant les tesis del text gairebé sense adonar-se'n, amb el simple esforç de deixar-se endur pel plaer de llegir. És en aquest sentit que el trobo un llibre que pot ser molt útil, perquè és amè, pràctic i, alhora, diferent. En alguns moments m'ha recordat certs manuals americans que es van fer en anglès amb l'objectiu també de millorar la capacitat comunicativa d'amplies capes de la població.

El llibre, a més a més, sense desplegar cap aparat teòric de cap mena ni fer-ne bandera, es nota que ha estat edificat sobre uns fonaments sòlids que sintonitzen amb les més modernes teories de la comunicació. Gosaria dir, doncs, que és un llibre que feia molta falta per a un públic molt ampli que, lamentablement, massa sovint no ha estat tingut en compte com caldria. Espero que tingui l'acolliment que es mereix. ♦

MARCEL FITÉ

Masos i capmasos

Jospe Espunyes,
Masos i capmasos de la baronia de Peramola. Segles XVI, XVII i XVIII,
Garsineu edicions,
Trempt 2010.

El poeta i lingüista Josep Espunyes és, amb tota la seguretat, el millor coneixedor de les terres de l'Alt Urgell, tant de la realitat física del país com de la gent que hi viu i, molt especialment, del seu llenguatge, tan ric i expressiu, i del qual al llarg dels anys ens ha donat a conèixer diverses mostres. Natural de Peramola, hi continua estretament vinculat i no coneix altres lleures que recórrer intensament aquelles terres que tant estima, per assaborir-ne tots els atractius i, en un tot indestruïble, captar-ne contínuament nova informació, conservar-la i divulgar-la.

La nova aportació de Josep Espunyes al coneixement de l'Alt Urgell se centra en els masos i capmasos que hi va haver a la baronia de Peramola durant un període de tres segles (XVI, XVII i XVIII), segons la informació dels capbreus de la vila i la baronia de Peramola de 1578,

1639, 1739 i 1780. La raó de ser de l'obra, segons el mateix autor, és, d'una banda, estendre i refermar el coneixement d'aquells habitatges i, de l'altra, mostrar la riquesa toponímica que tenien els nostres avantpassats, avui, malauradament, en franca regressió, així com els renoms o motius, sovint d'una gran expressivitat, amb què molts d'ells eren coneguts.

Conèixer amb detall, per peces menudes, com era la vida dels nostres avantpassats sempre és apassionant. Per això aquest llibre de Josep Espunyes es deixa llegir amb un interès que no decau. Interès alhora històric o, si es vol, antropològic i, molt especialment, lingüístic. Constitueix, sens dubte, una aportació notable al coneixement de la nostra onomàstica.

Ens sembla especialment digna de subratllar la tipologia, que indiquem amb exemples

concrets, dels noms de les cases; la Ribalera (nom propi precedit de l'article definit), el mas d'en Guimet (amb l'article personal), el mas de Balasc (sense article personal), el capmàs de Borrell, la masia del Forner, cal Balascó, can Boix (una sola ocurrència i, segurament, moderna), la casa de la Font de l'Ou, la caseta del Racó i la baraca del Capcarrer. Com ja calia esperar, el tipus amb més ocurrències és «el mas de», sempre amb el nexa prepositiu. Quant al tipus «la masia de» només n'hi ha tres ocurrències, i semblen relativament modernes.

Personalment, al marge del valor intrínsec del text, voldríem destacar-ne la il·lustració, que consisteix, bàsicament, en una dotzena llarga de fotografies d'aquestes antigues cases pairals del nostre país que ens tenen el cor robat. ♦

ALBERT JANÉ